

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Декан факультету
педагогіки та психології

_____ Т.О. Олефіренко
“08” вересня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

«ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ ТА ОХОРОНА ДИТИНСТВА»

освітнього рівня магістр
галузі знань 01 Освіта
спеціальності 012 Дошкільна освіта

Шифр за навчальним планом: ПН 07

Київ – 2021

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми, затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова «27» квітня 2017 року, протокол №10.

Розробник програми: Савлук Г. І., викладач кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти «30» серпня 2021 р., протокол №1

Завідувач кафедри

проф. Цветкова Г.Г.

I. Опис навчальної дисципліни

Правове виховання та охорона дитинства

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни	Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 01 «Освіта»	Кількість кредитів – 3 (заочна форма навчання)	<p>Методи навчання</p> <p>Словесні – лекція, пояснення, бесіда;</p> <p>практичні – виконання практичних завдань, розробка структурно-логічних схем, таблиць;</p> <p>самостійне вивчення теоретичного матеріалу, конспектування першоджерел та їх аналіз, розробка структурно-логічних схем, таблиць.</p> <p><i>Методи та форми дистанційного навчання</i> система Moodle https://moodle.npu.edu.ua/course/view.php?id=4906</p> <p>інтернет- конференція Cool Meet.</p>
Спеціальність 12 дошкільна освіта	Загальна кількість годин - 90	
Освітній рівень магістр	Заочна	
	90	
Освітній рівень магістр	Лекції	
	10	
	Семінарські (практичні) заняття: 8	
Статус дисципліни ВИБІРКОВА		<p>Форми поточного контролю – усне опитування студентів, виконання тестових та практичних завдань на практичних заняттях, перевірка завдань для самостійної роботи.</p> <p>Модульний контроль – письмова модульна контрольна робота.</p>
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом 1ий		
Семестр 6 –ий (заочне); Семестр 7 –ий (заочне);	Самостійна робота: 72	
Тижневе навантаження(год.) -аудиторне: 3 год -самостійна робота	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:	
Мова навчання - українська		<p>Форма підсумкового контролю залік</p> <p>Залік дистанційного навчання: (тести/завдання в системі Moodle).</p>
Передумови навчання:		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної становить:
для заочної форми навчання - _____

Професійна діяльність вимагає від фахівців вмінь вирішувати принципово нові завдання, у тій чи іншій формі проводити дослідження і творчо використовувати досягнення науки та вдосконалювати свою кваліфікацію. Зміст дисципліни сприяє посиленню методологічної спрямованості навчального процесу у ВНЗ, формуванню наукового світогляду у бакалаврів, що є однією з умов підвищення якості їх підготовки. Це істотно наближує дисципліну до практичної сторони навчального і наукового процесу.

Предметом вивчення дисципліни є вивчення теоретичних та практичних основ проблеми правової охорона дитинства в дошкільній освіті, розвиток творчого мислення, дослідницьких навичок, наукової інтуїції, творчий підхід до сприйняття знань.

Міждисциплінарні зв'язки: «Правове виховання та охорона дитинства» має тісні зв'язки з полікультурною освітою, соціальною комунікацією, педагогікою, дисциплінами психологічного циклу, філософією освіти, педагогічною майстерністю.

Мета викладання навчальної дисципліни «Правове виховання та охорона дитинства» є: ознайомити студентів із нормативно-правовими документами, що визначає охорону дитинства в Україні як стратегічний загальнонаціональний пріоритет; набути знання про ознаки, функції, завдання та зміст правового виховання, сформувані їх правову культуру, що передбачає свідомого ставлення до своїх прав та обов'язків перед суспільством і державою.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Правове виховання та охорона дитинства» є:

- розкрити актуальні проблеми-правового захисту дітей в Україні;
- висвітлити принципи та напрями правового захисту дітей дошкільного віку в Україні;
- окреслити коло знань і навичок, які потрібні майбутньому вихователю дошкільної освіти;
- сформувані у студентів потребу в постійній систематичній самоосвіті та самовихованні як необхідних умовах професійного росту.

II. Основні результати навчання і компетентності, які вони формують

№	Результати навчання	Компетентності
1.	<p><i>Знати</i> теоретичні основи основних нормативно- правових документів щодо прав захисту дітей; нормативні документи про соціально-правові основи Конвенції ООН «Про права дитини» та виховання правової культури у дітей дошкільного віку, формування правової культури батьків.</p> <p><i>Вміти</i> розкрити у дитини шлях до прийняття та визнання об'єктивної правосвідомості; розтлумачити права та обов'язки громадянина через свою особисту діяльність у будь-якій сфері людського життя; розкрити активну соціалізуючу роль дитини для себе та впевнити у її впливі на суспільний прогрес.</p>	<p><i>Здатність</i> реалізувати зміст нормативно-правових документів про права дитини; сформувані повагу до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, здатність працювати індивідуально та в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей;</p>
2.	<p><i>Знати</i> методичні основи умінь і навичок дошкільників з правового виховання; педагогічні заходи щодо забезпечення гарантованих умов життя, підтримки життєзабезпечення і гармонійного розвитку дитини з метою задоволення її потреб та інтересів.</p> <p><i>Вміти</i> сформувані вирішення виховних проблем взаємодії педагога й дитини; поєднувати зміст, форми і методи правового та морального виховання у роботі з батьками; сформувані поняття про заклади дошкільної освіти; обґрунтувати дотримання чіткого режиму дня, створення розвивального середовища, організацію освітньої роботи та взаємодію дітей і дорослих.</p>	<p><i>Здатність</i> створювати позитивну атмосферу для дискусій та надавати кожній особистості право вибору; здатність до самостійної підготовки творчих робіт по правовому вихованню; орієнтуватися у законодавчих та підзаконних актах, що визначають порядок суспільних відносин стосовно окремих сфер діяльності суб'єктів правовідносин щодо дітей дошкільного віку.</p>

II. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної програми відводиться 3 кредити ЄКТС 90 годин.

1. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1.1. Правове виховання як складова педагогічної науки	10	1	1			8						
Тема 1.2. Конвенція ООН про права дитини	10	1	1			8						
Тема 1.3. Основні положення Закону України «Про охорону дитинства»	10	1	1			8						
Тема 1.4-1.5 Закон України «Про охорону дитинства»	15	2	1			12						
Усього годин за модулем 1	45	5	4			36						
Модуль 2												
Змістовний модуль 2.												
Тема 2.1. Правове виховання дітей - важливий напрямок дошкільної освіти	10	1	1			8						
Тема 2. 2. Методичні рекомендації по правовому вихованню дітей	10	1	1			8						
Тема 2.3-2.4 Правоосвітня робота в закладі дошкільної освіти	10	1	1			8						
Тема 2.5-2.6 Програма з правового виховання дітей дошкільного віку «Я - маленька людина». Навчально-методичний посібник «Свої права ти добре знай, їх шануй і захищай»	15	2	1			12						
Разом за змістовим модулем 2	45	5	4			36						
РАЗОМ	90	10	8			72						

		К-сть годин
--	--	--------------------

№ з/п	4.1. Назва модулів, тем та їх зміст	Всього	в т. ч. лекцій
1.	<p align="center">ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ДИТИНИ: ОСОБЛИВОСТІ, ІСТОРІЯ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ДОКУМЕНТИ</p> <p>1.1. Тема 1.1. Правове виховання як складова педагогічної науки Загальні поняття про правове виховання. Ознаки, функції, завдання та зміст правового виховання. Правова культура особистості як свідоме ставлення до своїх прав та обов'язків перед суспільством і державою. Виникнення прав людини. Історія розвитку ідеї прав дитини. <i>Рекомендовані інформаційні джерела: 1,2,3,4,5.</i> <i>Основні: 1,2,3,4,5.</i> <i>Допоміжні: 1,2, інтернет-ресурси</i></p> <p>1.2. Тема 1.2. Конвенція ООН про права дитини Конвенція ООН про права дитини як концепція соціально-правового захисту дитини. Принципи конвенції. Основні положення Конвенції ООН про права дитини: сутність, взаємозв'язок. Класифікація прав дитини. Найкращі інтереси дитини. Керівні принципи ООН щодо альтернативного догляду дітей. Система захисту дітей в Україні. Завдання системи захисту дітей. Міжнародний досвід побудови системи захисту дітей. Компоненти системи. <i>Рекомендовані інформаційні джерела: 1,2,3,4,5,6.</i> <i>Основні: 3,4,5.</i> <i>Допоміжні: 1,2, інтернет-ресурси</i></p> <p>1.3. Тема 1.3. Основні положення Закону України «Про охорону дитинства». Характеристика понять «дитина», «дитинство», «захист дитинства», «охорона дитинства». Актуальність проблематики охорони дитинства на сучасному етапі. Основні принципи охорони дитинства. Система заходів щодо охорони дитинства. Організація охорони дитинства на сучасному етапі. Характеристика структурних компонентів Закону України «Про охорону дитинства». <i>Рекомендовані інформаційні джерела: 3,4,7, 11,14.</i> <i>Основні: 3,4,7, 11, 14.</i> <i>Допоміжні: інтернет-ресурси.</i></p> <p>1.4. Тема 1.4. Закон України «Про охорону дитинства» Закон, що визначає охорону дитинства в Україні як стратегічний загальнонаціональний пріоритет. Права та свободи дитини. Дитина і сім'я. Дитина і суспільство. Діти, які потребують особливого захисту держави. Відповідальність за порушення законодавства про охорону дитинства. Міжнародне співробітництво. <i>Рекомендовані інформаційні джерела: 3,4,7,11,14.</i> <i>Основні: 7.</i> <i>Допоміжні: інтернет-ресурси.</i></p>	45	5
2.	<p align="center">ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ – ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ</p>	45	5

2.1.	<p>Тема 2.1. Правове виховання дітей - важливий напрямок дошкільної освіти.</p> <p>Основні аспекти правового виховання дітей дошкільного віку. Аналіз змістової лінії «Психічне Я» сфери життєдіяльності «Я сам» Базового компонента дошкільної освіти України. Обсяг знань, умінь і навичок дошкільників з правового виховання. Формування видів моральних почуттів. Прийоми та методи правового виховання педагогів. Вирішення виховних проблем взаємодії педагога і дитини. Завдання, прийоми та методи правового виховання. Роль сім'ї у вихованні правової свідомості дитини. Зміст, форми і методи правового та морального виховання у роботі з батьками.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 8,9,10.</i></p> <p><i>Основні: 8,9,10.</i></p> <p><i>Допоміжні: 1,2, інтернет-ресурси.</i></p>	10	1
2.2.	<p>Тема 2.2. Педагогічний супровід правого виховання дітей дошкільного віку.</p> <p>Дошкільна освіта як обов'язкова складова системи безперервної освіти в Україні. Періоди дошкільного віку. Завдання та принципи дошкільної освіти. Типи закладів дошкільної освіти. Форми життєдіяльності закладу дошкільної освіти. Створення розвивального середовища. Основні організаційні методи та форми роботи з дітьми.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 8,9,11,13,18,19.</i></p> <p><i>Основні: 8,9,11,13.</i></p> <p><i>Допоміжні: інтернет-ресурси.</i></p>	10	1
2.3	<p>Тема 2.3. Система роботи педагогів з дітьми дошкільного віку за парціальними програмами по правовому вихованню.</p> <p>Модель формування правового світогляду дошкільників. Перспективне планування освітньої роботи з дітьми молодшого, середнього та старшого віку. Зміст та завдання виховної роботи з дітьми.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:8,9,10,12,15,16,17,20,21.</i></p> <p><i>Основні: 12,15,16,17,20,21.</i></p> <p><i>Допоміжні: інтернет-ресурси</i></p>	10	1
2.4	<p>Тема 2.4. Правоосвітня робота в закладі дошкільної освіти.</p> <p>Організація освітнього процесу в закладі дошкільної освіти. Зміст дошкільної освіти. Учасники освітнього процесу. Права дитини у сфері дошкільної освіти. Повноваження та завдання органів управління виконавчої влади у галузі освіти і науки. Основні завдання органів управління системою дошкільної освіти. Правовиховна та правоосвітня діяльність в закладі дошкільної освіти. Організація освітньої роботи та взаємодія дітей і дорослих: «педагоги-дитина-батьки».</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 8,9,10,12,15,16,17,20,21.</i></p> <p><i>Основні: 12,15,16,17,20,21.</i></p> <p><i>Допоміжні: інтернет-ресурси</i></p>	15	2

4.2. Плани практичних занять.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ДИТИНИ: ОСОБЛИВОСТІ, ІСТОРІЯ, КОНЦЕПЦІЯ. ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ ДИТИНСТВА»

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ 1

Практичне заняття 1.1. (виконується після вивчення теми 1.1. Змістовного модулю 1)

Тема. Правове виховання як складова педагогічної науки

Мета: скласти систематизоване уявлення у студентів про «правове виховання» як складову педагогічної науки, набути знання про ознаки, функції, завдання та зміст правового виховання, сформувати їх правову культуру, що передбачає свідомого ставлення до своїх прав та обов'язків перед суспільством і державою.

Ключові слова: правове виховання, правова культура, правомірна поведінка, декларація, Конвенція, ратифікація Конвенції.

Основні питання

1. Поняття, ознаки і функції правового виховання.
2. Завдання та зміст правового виховання.
3. Історичний розвиток прав дитини.
4. Конвенція ООН про права дитини.

Рекомендовані інформаційні джерела: 1,2,3,4,5.

Основні: 1,2,3,4,5.

Допоміжні: інтернет-ресурси

Практичне заняття 1.2 (виконується після вивчення теми 1.2 Змістовного модулю 1)

Тема. Конвенція ООН про права дитини

Мета: ознайомити студентів із Конвенцією ООН про права дитини як концепцією соціально-правового захисту дитини; розібрати основні положення Конвенції ООН про права дитини: сутність, взаємозв'язок; класифікувати права дитини; обґрунтувати систему захисту дітей в Україні; виховувати у студентів любов та повагу до прав і свобод інших людей.

Ключові слова: Конвенція, ратифікація, право, дитина, громадянство, честь, гідність, захист, спеціальні потреби.

Основні питання

1. Преамбула (вступ до Конвенції).
2. Права дитини згідно з Конвенцією.
3. Класифікація прав.

Рекомендовані інформаційні джерела: 1,2,3,4,5,6.

Основні: 3,4,5.

Допоміжні: інтернет-ресурси

Практичне заняття 1.3 (виконується після вивчення теми 1.2 Змістовного модулю 1)

Тема. Основні положення Закону України «Про охорону дитинства».

Мета: ознайомити студентів із Законом, що визначає охорону дитинства в Україні як стратегічний загальнонаціональний пріоритет; опрацювати розділ 1 «Загальні положення» і розділ 2 «Права та свободи дитини».

Ключові слова: дитина, дитинство, охорона, захист.

Основні питання

1. Характеристика понять «дитина», «дитинство», «захист дитинства», «охорона дитинства».
2. Визначення соціальних статусів дітей і сімей відповідно до чинного законодавства України.
3. Закон України «Про охорону дитинства» (Розділ 1-2).

Рекомендовані інформаційні джерела: 3,4,7, 11,14.

Основні: 3,4,7, 11,14.

Допоміжні: інтернет-ресурси

Практичне заняття 1.4 (виконується після вивчення теми 1.3 Змістовного модулю 1)

Тема. Закон України «Про охорону дитинства»

Мета: ознайомити студентів із розділом 3-8 Закону України «Про охорону дитинства», що визначає охорону дитинства в Україні як загальнонаціональний пріоритет, з метою забезпечення прав дитини на життя, освіту, охорону здоров'я та соціальний захист.

Ключові слова: сім'я, пільги, діти-сироти, діти з інвалідністю, дисциплінарна відповідальність, дискримінація, діти-біженці, піклувальники, опікуни, запобігання вербуванню.

Основні питання

1. Дитина і сім'я.
2. Дитина і суспільство.
3. Діти, які потребують особливого захисту держави.
4. Відповідальність за порушення законодавства про охорону дитинства.
5. Міжнародне співробітництво.

Рекомендовані інформаційні джерела: 3,4,7,11,14.

Основні: 7,14.

Допоміжні: інтернет-ресурси

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ - ОБОВ'ЯЗКОВА УМОВА ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Практичне заняття 2.1 (виконується після вивчення теми 2.1 Змістовного модулю 2)

Тема: Правове виховання дітей - важливий напрямок дошкільної освіти

Мета: ознайомити студентів зі змістовою лінією «Психічне Я» сфери життєдіяльності «Я сам» Базового компонента дошкільної освіти; набути знання про обсяг знань, умінь і навичок дошкільників з правового виховання; сформулювати рішення виховних проблем взаємодії педагога й дитини; вчити поєднувати зміст, форми і методи правового та морального виховання у роботі з батьками.

Ключові слова: честь, альтруїзм, ощадливість, цинізм.

Основні питання

1. Основні аспекти правового виховання дітей дошкільного віку.
2. Прийоми та методи правового виховання педагогів.
3. Роль сім'ї у вихованні правової свідомості дитини.

Рекомендовані інформаційні джерела: 8,9,10.

Основні: 8,9,10.

Допоміжні: інтернет-ресурси

Практичне заняття 2.2 (виконується після вивчення теми 2.1. Змістовного модулю 2)

Тема: Педагогічний супровід правового виховання дітей дошкільного віку

Мета: ознайомити студентів з завданнями та принципами про дошкільну освіту; сформулювати поняття про заклади дошкільної освіти; визначити форми життєдіяльності дошкільного закладу, створення розвивального середовища та організацію освітнього процесу.

Ключові слова: особистісно-орієнтований, демократизація, гуманізація, експериментальний, альтернативний, педагогізація.

Основні питання

1. Дошкільна освіта як обов'язкова складова системи безперервної освіти в Україні.
2. Заклади дошкільної освіти.
3. Основні умови забезпечення повноцінного виконання завдань розвитку, навчання і виховання дітей.

Рекомендовані інформаційні джерела: 8,9,11,13,18,19.

Основні: 8,9,11,13.

Допоміжні: інтернет-ресурси

Практичне заняття 2.3. - 2.4.

Тема. Правоосвітня робота в закладі дошкільної освіти.

Мета: сформувані у студентів поняття щодо організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти; розглянути права дитини гарантовані державою; обґрунтувати повноваження та завдання органів управління; набути певних знань про правовиховну та правоосвітню діяльність в дошкільному закладі. Організувати освітню роботу та взаємодію дітей і дорослих: «педагоги-дитина-батьки».

Ключові слова: природодоцільний світогляд, емоційно-ціннісне ставлення, правова освіта, правовиховна діяльність, органи управління, правові обов'язки.

Основні питання

1. Організація освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.
2. Повноваження та завдання органів управління.
3. Правовиховна та правоосвітня діяльність в закладі дошкільної освіти.

Рекомендовані інформаційні джерела: 8,9,10,12,15,16,17,20,21.

Основні: 12,15,16,17,20,21.

Допоміжні: інтернет-ресурси

Практичне заняття 2.5.

Тема. Система роботи педагогів з дітьми дошкільного віку за парціальною програмою по правовому вихованню.

Мета: поглиблення знань студентів про виховання правової культури у дітей дошкільного віку згідно парціальної програми по правовому вихованню; розкрити форми, методи та прийоми роботи з дітьми дошкільного віку; сформувані вміння планувати освітню роботу по правовому вихованню з дітьми садових груп, надавати дошкільникам відомості про правові норми, що регулюють відносини практично в усіх сферах суспільного життя, орієнтувати дітей на загальнолюдські й національні цінності в дусі поваги до прав і свобод людини і громадянина; створювати умови для виховання майбутнього громадянина правової держави.

Ключові слова: право, захист, обов'язок, патріотизм, толерантність, чуйність, любов, повага.

Основні питання

1. Зміст формування правового світогляду дошкільників.
2. Системна робота з правової освіти.
3. Перспективне планування освітнього процесу з дітьми дошкільного віку

Рекомендовані інформаційні джерела: 8,9,10,12,15,16,17,20,21.

Основні: 12,15,16,17,20,21.

Допоміжні: інтернет-ресурси

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ДИТИНИ: ОСОБЛИВОСТІ, ІСТОРІЯ, КОНЦЕПЦІЯ. ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ ДИТИНСТВА»

Тема 1.1. Правове виховання як складова педагогічної науки

Зміст завдань самостійної роботи за модулем 1.

Питання для самостійної роботи:

1. Чому правові норми важливі для нас?
2. Чому Декларація не мала певної обов'язкової сили?
3. У чому полягає важливість Конвенції ООН «Про права дитини»?

Тестовий контроль (виконати письмово)

1. Продовжити думку «Правове виховання - це...».
2. Навести три ознаки правового виховання.
3. Відмітити завдання правового виховання:
 - а) передача вихованцям певної суми правових знань, навичок, умінь;
 - б) формування у дітей нетерпимості до правопорушень, злочинності, намагання брати посильну участь у боротьбі з ними, здатності протистояти негативним впливам;
 - в) подолання у правовій свідомості помилкових уявлень, що сформувалися під впливом негативних суспільних явищ.

Створити «Щоденник добрих справ» (проявити креативність у виготовленні даного щоденника та заповнювати протягом вивчення першого модулю).

Підібрати 5 висловів видатних людей про права та свободи людини (записати їх у креативний щоденник).

Рекомендовані інформаційні джерела: 1,2,3,4,5.

Основні: 3,4,5.

Допоміжні: інтернет-ресурси

Форма звітності – семінарське, практичне заняття.

Тема 1.2. Конвенція ООН про права дитини

Питання для самостійної роботи:

1. Скільки статей має Конвенція ООН про права дитини?
2. У яких статтях зазначені права дитини та обов'язки держав-сторін, які ратифікували Конвенцію?
3. Який повний перелік прав дитини містить Конвенція?
4. У який термін мають звітувати уряди перед Комітетом ООН з прав дитини?
5. Як можна класифікувати права дитини?

Створити перелік фільмів, у яких порушено права дітей, вказати які саме права.

Ознайомитися з офіційним сайтом ООН України:

- 1) Зробити за вибором стислий конспект-презентацію щодо новин ООН.
- 2) Вказати перелік міжнародних документів щодо забезпечення прав дітей та молоді.

Рекомендовані інформаційні джерела: 1,2,3,4,5,6.

Основні: 4,5,6.

Допоміжні: інтернет-ресурси

Форма звітності – семінарське, практичне заняття.

Тема 1.3. Основні положення Закону України «Про охорону дитинства»

Питання для самостійної роботи:

1. Яке визначення поняття «дитина» містить Закон України «Про охорону дитинства»?
2. Яких заходів вживає держава щодо охорони дитинства?
3. Розкрийте зміст права дитини на життя.
4. Які державні органи протидіють жорстокому поводженню з дитиною?

Дидактична вправа «Підбери трактування до визначення»

Тестові завдання.

Виготовити кросворд, використовуючи ключові слова:

Варіант 1. Дитина, виховання, культура, житло, навчання, освіта, батьки, розвага, свобода.

Варіант 2. Захист, право, праця, навчання, виховання, охорона, держава.

Продумати запитання до кожного слова.

Рекомендовані інформаційні джерела: 3,4,7, 11,14.

Основні: 3,4,7, 11,14.

Допоміжні: інтернет-ресурси

Форма звітності – семінарське, практичне заняття.

Тема 1.4. Закон України «Про охорону дитинства» (Розділ 3-8)

Питання для самостійної роботи:

1. Розкрийте зміст права дитини на проживання в сім'ї.
2. Охарактеризуйте зміст права дитини на освіту.
3. Які пільги надає держава для багатодітних сімей?
4. Назвіть, до яких форм дитячої праці забороняється залучати дітей?
5. Розкрийте особливості усиновлення дітей.
6. Поясніть різницю між опікою та піклуванням.
7. Яких заходів вживає держава щодо забезпечення захисту дітей-біженців та дітей, які потребують додаткового або тимчасового захисту на території України.
8. Яку допомогу дітям з інвалідністю та дітям з вадами розумового або фізичного розвитку надає держава?
9. Яку відповідальність несуть особи за порушення законодавства про охорону дитинства?

Створити листівку-презентацію «Щасливе дитинство».

Рекомендовані інформаційні джерела: 3,4,7,11,14.

Основні:7.

Допоміжні: інтернет-ресурси

Форма звітності – семінарське, практичне заняття.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ – ОБОВ'ЯЗКОВА УМОВА ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Тема 2.1. Правове виховання дітей - важливий напрямок дошкільної освіти.

Питання для самостійної роботи:

1. Які завдання педагогів зазначено у Базовій програмі розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі»? Назвіть види моральних почуттів.
2. Чому заняття з дітьми мають бути емоційно-насиченими?
3. Які прийоми та методи правового виховання може використовувати педагог у своїй роботі?

4. З якими правилами поведінки доводиться стикатися дитині у сім'ї та дитячому садку?

Підготувати тренінг на тему: «Права дітей».

Підібрати ігрові вправи про права дитини.

Рекомендовані інформаційні джерела: 8,9,10.

Основні: 8,9,10.

Допоміжні: 1,2, інтернет-ресурси

Форма звітності – семінарське, практичне заняття.

Тема 2.2. Педагогічний супровід правового виховання дітей дошкільного віку.

Питання для самостійної роботи:

1. Назвіть принципи дошкільної освіти.
2. Яку роль в дошкільній освіті відіграє сім'я?
3. Які заклади дошкільної освіти створюють в Україні?
4. Назвіть основні організаційні форми роботи з дітьми.
5. Чому важливо зберегти позицію педагога і батьків як авторитетних, досвідчених старших товаришів?

Підібрати афоризми та вислови, народні прислів'я про права дитини.

Розробити анкету для батьків.

Рекомендовані інформаційні джерела: 8,9,11,13,18,19.

Основні: 8,9,11,13.

Допоміжні: інтернет-ресурси

Форма звітності – семінарське, практичне заняття.

Тема 2.3. Правоосвітня робота в закладі дошкільної освіти

Питання для самостійної роботи:

1. Хто є учасниками освітнього процесу у сфері дошкільної освіти?
2. Які права гарантовані державою має дитина?
3. Назвіть повноваження та завдання органів управління.
4. Якими нормативно-правовими документи повинні керуватись заклади дошкільної освіти у своїй роботі?
5. Яких знань по правовому вихованню мають набути вихованці дошкільних закладів?

Розробити інформаційні листи для батьків.

Зробити підбірку художньої літератури.

Рекомендовані інформаційні джерела: 8,9,10,12,15,16,17,20,21.

Основні: 12,15,16,17,20,21.

Допоміжні: інтернет-ресурси

Форма звітності – семінарське, практичне заняття.

Тема 2.4. Система роботи педагогів з дітьми дошкільного віку за парціальною програмою по правовому вихованню.

Питання для самостійної роботи:

1. В яких трьох напрямках спрямована організація роботи з правового виховання у закладах дошкільної освіти?
2. Чому бесіда з дітьми є одна з найскладніших форм роботи?

3. Які етапи в роботі з педагогами по правовому вихованню зазначені у програмі?
4. Назвіть засоби і методи роботи з дітьми молодшої, середньої та старшої групи.

Скласти конспекти інтегрованих занять для дітей молодшого, середнього та старшого віку.

Виготовити настільну гру по правовому вихованню.

Рекомендовані інформаційні джерела: 8,9,10,12,15,16,17,20,21.

Основні: 12,15,16,17,20,21.

Допоміжні: інтернет-ресурси

Форма звітності – семінарське, практичне заняття.

Індивідуальні завдання

1. Підготувати тренінг для педагогів.
2. Скласти вірш за методикою СИНКВЕЙН використовуючи ключові слова.
3. Зробити підбірку казок по правовому вихованню.
4. Виготовити дидактичну гру на тему «Охорона дитинства».
5. Скласти кросворд використовуючи ключові слова.
6. Скласти конспект заняття.
7. Створити листівку-презентацію «Щасливе дитинство».
8. Розробити інформаційні листи для батьків.
9. Скласти план роботи вихователя на тиждень «Правове виховання»
10. Розробити анкету для батьків по правовому вихованню та охороні дитинства.
11. Підібрати афоризми та вислови, народні прислів'я про права дитини.
12. Зробити підбірку мультфільмів про права дитини та охорону дитинства.

V. Контроль якості знань студентів

5.1. Форми і методи поточного контролю

Форми поточного контролю: лекція (традиційна, проблемна, лекція-диспут) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, практичні та лабораторні заняття.

Дистанційне навчання здійснюється за допомогою комп'ютерних телекомунікацій, має наступні форми поточного контролю:

– Система Moodle - це платформа, на якій розміщені навчальні матеріали, реалізовується спілкування “студент-студент”, “студент-викладач”, контролюються знання студентів, але й здійснювати управління освітнім процесом.

– Cool Meet – проведення дистанційних конференцій, лекційних, семінарських та лабораторних занять, інших форм навчальних занять, проведених за допомогою засобів телекомунікацій і інших можливостей "Всесвітньої павутини".

У процесі оцінювання поточних навчальних досягнень студентів дистанційного навчання застосовуються такі методи:

➤ *Методи навчання за допомогою взаємодії слухача з освітніми ресурсами при мінімальній участі викладача і студентів (самонавчання).* Для розвитку цих методів характерний мультимедійний підхід, коли за допомогою різноманітних засобів створюються освітні ресурси: друковані, аудіо-, відеоматеріали та навчальні матеріали, що надходять з комп'ютерних мереж.

➤ *Методи індивідуалізованого викладання і навчання, для яких характерні взаємини одного студента з одним викладачем чи одного студента з іншим студентом (навчання "одиндо одного").* Ці методи реалізуються в дистанційній освіті в основному за допомогою таких технологій, як телефон, звичайна та електронна пошти; методи, в основі яких лежить надання студентам навчального матеріалу викладачем чи експертом, при якому студенти не відіграють активної ролі у комунікації (навчання "один до багатьох").

➤ *Методи, для яких характерна активна взаємодія між всіма учасниками освітнього процесу (навчання "багато до багатьох").*

У процесі оцінювання поточних навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, колоквиуми.

➤ *Методи письмового контролю:* тести.

➤ *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

5.2. Форми і методи підсумкового контролю

➤ *Форми підсумкового контролю дистанційного навчання:* Екзамен (інтернет-трансляції).

Форми підсумкового контролю: Екзамен (письмовий)

У процесі оцінювання підсумкових освітніх досягнень студентів дистанційного навчання застосовуються такі методи:

➤ *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

У процесі оцінювання поточних навчальних досягнень студентів дистанційного навчання застосовуються такі методи:

➤ *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, колоквиуми.

➤ *Методи письмового контролю:* тести.

➤ *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

5.3. Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до

	самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

**Шкала оцінювання результатів ПОТОЧНИХ (СЕМЕСТРОВИХ)
видів навчальної діяльності: національна та ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для оцінювання результатів поточних (семестрових) видів навчальної діяльності
54-60	A	відмінно
48-53	B	добре
42-47	C	
39-41	D	задовільно
36-38	E	
21-35	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання окремих видів навчальної діяльності
0-20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

**Шкала оцінювання результатів ЕКЗАМЕНУ:
національна та ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
36-40	A	відмінно
32-35	B	добре
28-31	C	
26-27	D	задовільно
24-25	E	

14-23	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-13	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
80-89	B	добре
70-79	C	
65-69	D	задовільно
60-64	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VI. Навчально-методична карта дисципліни «Правове виховання та охорона дитинства»

Всього 90 год., заочна форма навчання, аудиторних 19 год., лекції – 10 год., семінарські – 8 год., самостійна робота – 72 год., форма контролю – залік – 100 б.

Модулі	Модуль I				Модуль II			
	1	2	3	4	4	5	6	7
Теорет. розділи	ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ДИТИНИ: ОСОБЛИВОСТІ, ІСТОРІЯ, КОНЦЕПЦІЯ. ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ ДИТИНСТВА» 50 б.				ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ – ПЕДАГОГІЧНА УМОВА ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ 50 б.			
Теми лекцій	Тема 1.1. Правове виховання як складова педагогічної науки	Тема 1.2. Конвенція ООН про права дитини	Тема 1.3. Основні положення Закону України «Про охорону дитинства»	Тема 1.4. Закон України «Про охорону дитинства»	Тема 2.1. Правове виховання дітей - важливий напрямок дошкільної освіти	Тема 2.2. Методичні рекомендації по правовому вихованню дітей	Тема 2.3.-2.4. Правоосвітня робота в закладі дошкільної освіти	Тема 2.5.-2.6. Система роботи педагогів з дітьми дошкільного віку за парціальною програмою по правовому вихованню
Теми практичних та лабораторних занять	Практичне 1.1. Правове виховання як складова педагогічної науки. 8 б.	Практичне 1.2. Конвенція ООН про права дитини. 8 б.	Практичне 1.3. Основні положення Закону України «Про охорону дитинства». 8 б.	Практичне 1.4. Закон України «Про охорону дитинства». 8 б.	Практичне 2.1. Правове виховання дітей - важливий напрямок дошкільної освіти. 8 б.	Практичне 2.2. Методичні рекомендації по правовому вихованню дітей. 8 б.	Практичне 2.3-2.4. Правоосвітня робота в закладі дошкільної освіти. 8 б.	Практичне 2.5-2.6. Система роботи педагогів з дітьми дошкільного віку за парціальною програмою по правовому вихованню. 8 б.
Самостійна робота	8 б.				8 б.			
Види контролю	Модульна контрольна робота I 10 б.				Модульна контрольна робота II 10 б.			
Залік								

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основна

1. «Загальна теорія держави і права». – Х. «Право», 2009.
2. Про інформацію: Закон України від 02 жовтня 1992 року/Відомості Верховної Ради України. – 1992. - №48 – Ст.650.
3. Закон України «Про освіту» від 23.05.1991 № 1060-XII.
4. Закон України «Про дошкільну освіту» від 11.07.2001 № 2628-III.
5. Конвенція ООН про права дитини. – К., 1989.
6. Скакун О.Ф. Теорія держави і права. – Х., 2001. - 656 с.
7. Закон України «Про охорону дитинства» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 30, ст.142) зі змінами, внесеними згідно із Законами.
8. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doskilnoyi%20osvity.pdf.
9. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку. Авт. кол. Н. В. Гавриш, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко, О. С. Рогозянський, О. Ю. Хартман, А. С. Шевчук. За заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. Київ: Українська академія дитинства, 2017. 80 с/Програма «Правова освіта дошкільнят» / Упоряд. Т.Ю.Верещака, Н.Т.Ісаєва. – Х., 2004.– 143 с.
10. Чаус О. Правила, право, обов'язок // Дошкільне виховання. – 2004. – № 2. – С.6-7.
11. Програма і методичні рекомендації з правового виховання дітей дошкільного віку «Я – маленька людина» / укл. М.М.Конько, Т.М.Шумей, З.Л.Петрушина. – Запоріжжя : ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2005. – 80с
12. Інструкція з безпеки діяльності під час навчально-виховного процесу /газета «Дитячий садок», №17, 2000р./
13. «Питання соціального захисту дітей – сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування» /Інформаційний збірник Міносвіти та науки України, №18, 2000р./
14. «Дошкільнятам про права дитини». Заняття – бесіда для дітей старшого дошкільного віку з використанням казок» / журнал «Дошкільне виховання» №6, 2001 р./
15. «Кожна дитина має право». Орієнтовний план проведення занять з правового виховання з дітьми старшого дошкільного віку. /Журнал «Початкова школа», №6, 2002 р./
16. «Як розвинути здібності дитини». Рекомендації педагогам з питань навчання і виховання дітей. /С.Лободина, 1997р./
17. «Законодавче забезпечення дитинства». /Журнал „Дошкільне виховання, №6, 2004 р.
18. Дитинство в Україні: права, гарантії, захист : зб. документів. – Ч. 2. – К. : Світлиця, 1998. – 292 с.
19. Навчально-методичний посібник «Соняшник» до комплексної програми розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного віку «Соняшник» / Л.В.Калуська. – Тернопіль: Мандрівець, 2014. – 200 с.
20. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкільля» / О.І.Білан, Л.М.Возна, О.Л.Максименко та ін. – Тернопіль: Мандрівець, 2013. – 264с.

Допоміжна:

1. Конвенція ООН про права дитини. - (Вікіпедія)
2. ЗМІ та права дітей: практичний посібник для працівників засобів масової інформації. (розроблено ЮНІСЕФ) - Press Wise, 1999.

Інформаційні ресурси:

1. <https://vseosvita.ua/library/metodicni-poradi-pravove-vihovanna-doskilnikiv-164778.html>